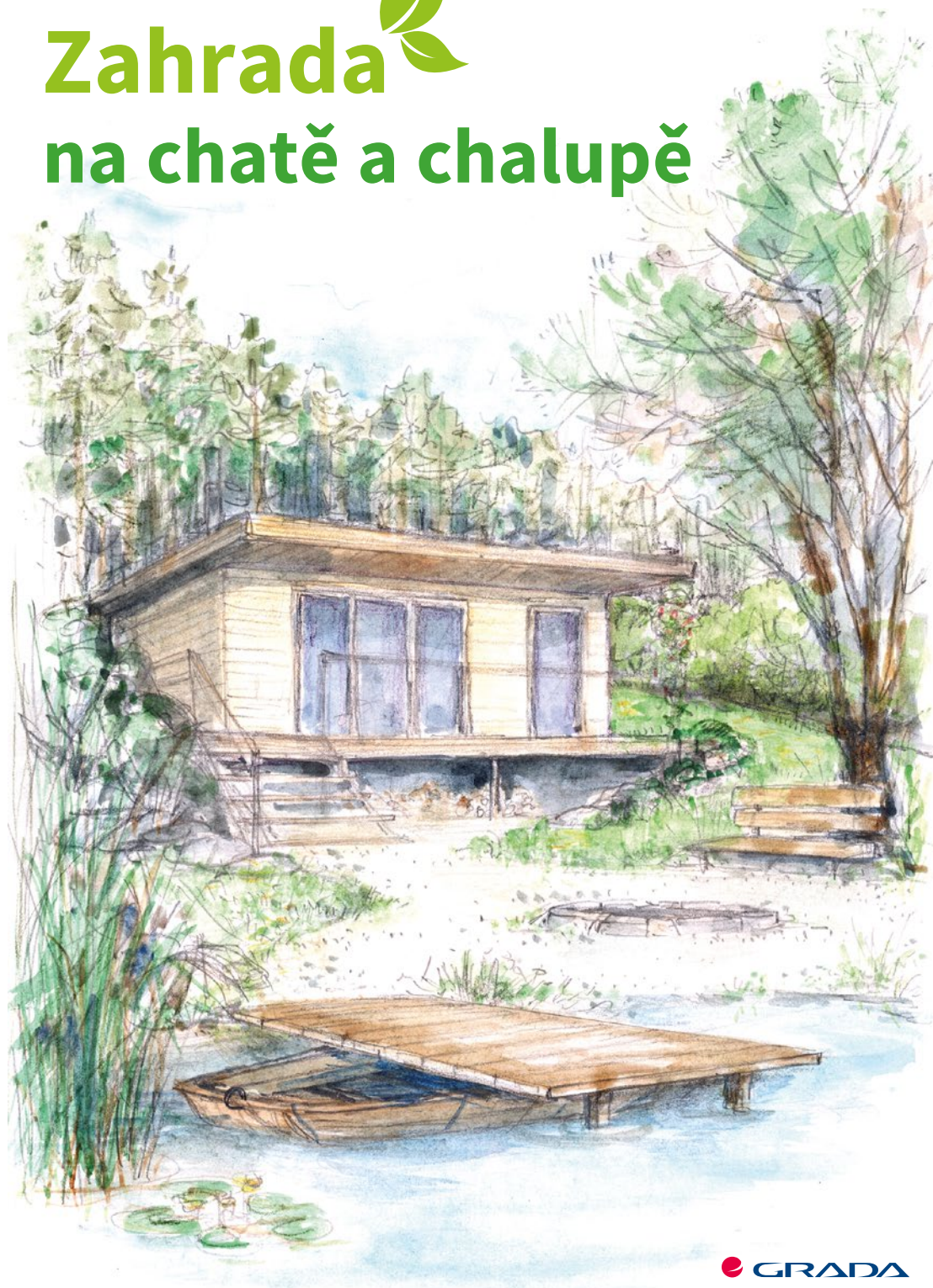

HANA ŘÍHOVÁ

Zahrada na chatě a chalupě

Hana Říhová

Zahrada na chatě a chalupě

Úprava okolí rekreačních objektů

HANA ŘÍHOVÁ

Zahrada na chatě a chalupě

Úprava okolí rekreačních objektů

Grada Publishing

R. Kim 2002

Obsah

Úvod	10
1. Chvála jednoduchosti	12
2. K chalupě patří velký strom	16
3. Horské chalupy	21
4. Roubenky	27
5. Uzavřené dvory chalup	33
6. Ovocné stromy a sady	38
7. Chaty a jejich okolí	42
8. Mobilheim	49
9. Ploty	52
10. Povrchy pod našima nohama	58
11. Obytné terasy	68
12. Svah a schody	70
13. Práce s kameny	76
14. Trávník	82
15. Údržba	86
16. Podrost pod stromy a keře	92
17. Děti na zahradě	100
18. Užitková zahrada	106
19. Vodní prvky	116
20. Doplnkové stavby a dekorace	124

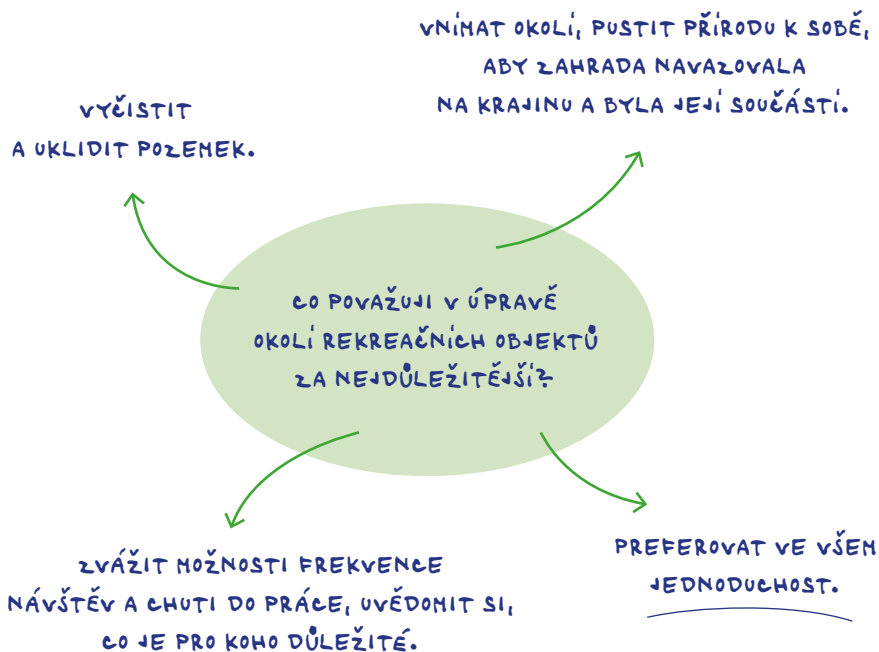

Úvod

Proč stále tak rádi vyhledáváme rekreační bydlení?

Ve městech nám chybí příroda a soužití s ní, někdy postrádáme i nějakou tu obyčejnou fyzickou práci, kterou zahrada vyžaduje a přináší, tedy aktivní odpočinek. Někdy jen nechceme úplně opustit zděděný domek, protože tam máme své kořeny z dětství. Důvodů je řada.

Co mají všechny tyto objekty společného? Občasný pobyt, a tedy nepravidelnou péči. Proto hlavním kritériem při úvahách o úpravách okolí chat a chalup bývá nenáročnost údržby, u rostlin pak hlavně odolnost a schopnost přežít i s minimem péče a záливky.

Na úvod jedna veledůležitá poučka, kterou je dobré mít na paměti při úpravě okolí jakéhokoli rekreačního objektu – jednoduchost dá vyniknout kráse.

Na fotkách je příklad ideálního přístupu k rekonstrukci horské chalupy. Modernizovaný objekt – Leopoldova bouda v Jizerských horách – je nenápadný, poctivě

řemeslně uchopený, podřizuje se stylem i materiály okolní krajině, v níž nevyčínívá a neupoutává zbytečně pozornost.

O zahradě tu snad ani nemůžeme mluvit – jako by jen opatrně položili chalupu do svahu a pustili si přírodu bezprostředně až k sobě, bez složitých výsadeb a úprav, jen krása krajiny.

Jednoduchost trochu jinak, ale opět dokonale. Bílá zděná chalupa uvnitř vesnice musí být z praktických důvodů oplocená, styl tu ale perfektně ctí prostředí a tradici. Jednoduchý dřevěný plot dokonale doplnily odolné denivky. Jezdím tudy už roky a zhruba v červnu je to vždy nejkrásnější pohled.

Klasická oranžová denivka sice kvete nanejvýš měsíc a na podzim mohou být její listy již žluté, ale i ten měsíc stojí za to. Díky svým podzemním hlízáům je velmi odolná, otužilá a ochotně se rozrůstá. Každý květ kvete sice jen jeden den a zvadne (odtud je-

jich název), ale na jedné stopce bývá nasaženo tak pět až deset poupat, a bonus navíc – květy denivek jsou jedlé. Mně tedy chutnaly víc světlé, jemně žluté květy velkokvětého zahradního kultivaru, ale protože mám na zahradě jen tři druhy a nejsem odborník, v zahradnictví vám jistě řeknou víc.

Pokud by majitel chalupy s denivkovým plotem chtěl podobného efektu docílit i v dalších měsících, nabízí se těsně za plotem vysadit řadu dalších rostlin jednoho druhu, například modrých perovskii, mnohokvětých růží nebo bílých hortenzií.

Říkalo se jim rodové či rodinné stromy. Aby také ne, pamatují minimálně ruku pradědečka, který je vysadil. U starých chalup často takový strom ještě roste, a pak je to poklad stejně ceněný jako chalupa sama. Váháte-li s nějakou změnou, s posouzením zdravotního stavu stromů nebo sháníte správnou pomoc s řezem velkých stromů, obraťte se na arboristy.

Pokud u chalupy vzrostlý strom ještě nemáte, snažte se nějaký vysadit, i když si ho vychutnájí až generace po vás. Můžete k výsadbě založit i rodovou knihu nebo pod něj zakopat nějaký svůj dokument a vzkaz příštím generacím. Škoda nevyužít příležitost – myslím, že nejen děti to bude bavit.

Moje oblíbené druhy velkých stromů k chalupám

Při volbě druhu se dívejte, jaké druhy běžně rostou v okolí, nehleďte nic mimořádného. Velký strom by tu měl mít svoje kořeny a tedy tradici stejně jako chalupy, takže volba by měla být celkem snadná.

Často slýchám: „*Chceme velký a pevný strom, který nám rychle vyrostě.*“ Jenže právě to nejde, protože stromy, které rostou rychle, mají křehké dřevo. Máte-li dost místa, můžete vysadit kus od preferovaného místa dočasný rychle rostoucí strom (topol, bříza, vrba...) a na stabilním místě trvalý druh, ideálně pak co největší, už zapěstovaný. Pokud budete kupovat jen jeden strom, dá se to zvládnout, volila bych pak výsadbu co největšího stromu zahradnickou firmou, berou rostlinný materiál většinou od společnosti Arboeko (široká nabídka, kvalita).

Asi největší tradici má v Čechách **lípa** a přimlouvám se za ni. Je to krásný strom, dobře roste, v případě potřeby snáší řez, v květu nádherně voní a je medonosný (lípa srdčitá). Po skácení ochotně obráží spoustou nových větví. Když jich necháte růst jen několik a odsopdu je očistíte, aby vynikla

jejich stavba, dá se z nich zapěstovat hezký vícekmén. Ten ale bude mít výrazně menší životnost než vícekmén zapěstovaný z nových stromků, protože až větve vyrostou, často se ve větru z paty pařezu vylomí.

Javor je ideální volbou, do hor a vyšších poloh javor klen, do nižších poloh javor mlč. Je to vzrůstný pevný strom, který se během roku krásně mění, od něžné světlé zeleně květů na jaře přes letní sytou zeleň až po podzimní pestré barvy podle druhu, často červené a žluté.

Dub je dobrá volba všude tam, kde je dostatek místa. Je to mohutný strom s pevným dřevem a krásnou kůrou, nehrozí u něj tolik lámání větví, jeho doširoka rozložené větve budou dobře nést třeba houpačku.

Jasan je podobně velký a vzrůstný strom jako dub, roste ale trochu rychleji, a má tedy o něco měkčí a křehčí dřevo. Hodí se kamkoliv, od nížin po hory.

Ořešák královský je také tradiční strom venkovských dvorů. Dřív se sázel k hnojišti kvůli odpuzování hmyzu, dnes spíš pro jeho úrodu. Roste poměrně rychle, a jeho dřevo je ve stáří tudíž křehké, takže houpačky a stromové domečky raději na duby. Ořešáky vysazujeme kus od domu a po větru, na jaře i na podzim. Podzimní výsadba je vhodnější v teplejších oblastech, chladné regiony vyžadují spíše jarní vysazení.

Javor klen

Jasan ztepilý

Když strom dožije, lze využít:

- pro **atypický nábytek** ze samotného pařezu či kmene. Když na takovém pařezu budete meditovat, jistě vám časem prozradí nejedno tajemství.
- pro masivní **ptačí krmítko**: na vysokém pařezu nabídne ptačí hodování v přímém přenosu.
- jako **výsadbová nádoba** z mohutného kmene.
- pro **hmyzí útulek** ze stromového torza - může to být i jednoduchá a půvabná ozdoba zahrady.

Tvořit se dají i kombinace ze dřeva a keramiky - naše pomněnka na starém mrtvém kmeni aronie nám nedá zapomenout, kdo strom kdysi zasadil a už tu s námi není. Na jaře kvetou samozřejmě živé pomněnky i na zemi pod ní.

Krásné jsou i samotné pařezy, v přírodní zahradě nás upozorní na běh života a i v té klasické zabydlené může mohutný pařez zapůsobit, když na něj upozorníme novým využitím.

Že v takovém pařezu vegetuje všelijaký dřevokazný hmyz, už dnes není na škodu. Takovým starým stromům se dnes říká broukoviště, a pokud jsou ještě zakořeněné, mají prý pro hmyz ještě větší hodnotu.

Ukázky řezbářských děl vytvořených z kmenů odumřelých stromů

Stará horská chalupa na Jizerce. Krása místa je zcela dostačující, snad jen kdyby majitel chtěl třeba jeden jeřáb, případně vzadu za chalupou nějaké závětrří z keřů. Přijela jsem se na Jizerku podívat na vyhlášené upolínny, a našla jsem tu hlavně narcisy. Volně rostou v trávniku i poměrně daleko od chalupy, lze se jen dohadovat, jak se sem v takovém množství dostaly.